

FƏNN SILLABUSU
(işçi tədris planı)

İxtisasın şifri və adı: 6003012- Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Muzey işinin əsasları (İşçi proqram. Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 13.02.2026-cı il qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Protokol №6)

Kodu: IF-B03

Tədris ili: I (2026-2027)

Semestr: I (payız)

Tədris yükü: Cəmi 50 saat. Auditoriya saati 14 saat; (8 saat müəhazirə, 6 saat seminar.)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi, elmi adı: Müəhazirə müəllimi: dos.Emin Məlikov Nazir oğlu
seminar müəllimi: m.Azad İsmayilov Qasım oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küç., 21, 2 sayılı korpus

Məsləhət günləri və saati: V gün:saat: 16⁰⁰-17⁰⁰

E-mail ünvanı: eminmelikov79@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Ağayev R, Əmirxanov S, Əlizadə A. Muzeyşünaslıq. Bakı . Mars-Print, 2002
2. Kərimov B.B. Şirvan bölgəsində tarix-diyarşünaslıq muzeylərinin yaranması və inkişafı tarixi. Azərbaycan Tarix Muzeyi-2006. Bakı, Elm, 2006.
3. Əmirxanov S.A. Muzey və məktəbli dünya görüşü. Bakı, Biznes Universiteti, 2001.
4. Əmirxanov S. Azərbaycanda muzey quruculuğu və muzeyşünaslığın inkişafı. – Bakı: Bakı Biznes Universiteti, 2012
5. Nəzəri muzeyşünaslıq. qarşılıqlı əlaqələr, qanunauyğunluqlar, texnologiyalar. S. A. Əmirxanov; Bakı Biznes Un-ti.Bakı.-2011
6. Babayeva S. R. Müasir muzey sərgilərinin təşkili və idarə olunması Bakı: Zərdabi Nəşr MMC, 2025

IV Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: "Muzey işinin əsasları" fənni muzeyşünaslığın nəzəri və praktik bazasını formalaşdıran fundamental akademik fəndir. Bu fənn muzeylərin yaranma tarixi, inkişaf mərhələləri, funksiyaları və müasir cəmiyyətdəki rolu haqqında sistemli biliklərin öyrədilməsini məqsəd qoyur. Fənn çərçivəsində muzeylərin elmi-tədqiqat, fond, sərgi, maarifləndirmə və idarəetmə fəaliyyətinin əsas prinsipləri təhlil edilir.

Fənnin məzmununa muzey əşyalarının toplanması, mühafizəsi, elmi təsnifatı, atribusiyası və ekspertizası ilə bağlı metodoloji yanaşmalar daxildir. Eyni zamanda, muzey fondlarının kompleksləşdirilməsi, uçotu və pasportlaşdırılması qaydaları beynəlxalq və milli təcrübə əsasında öyrənilir. Muzey ekspozisiyalarının qurulması, tematik və xronoloji təqdimat üsulları, eləcə də muzeylərin təhsil və mədəniyyət sahəsindəki maarifləndirici missiyası fənnin mühüm istiqamətlərindəndir.

"Muzey işinin əsasları" fənni tələbələrdə muzey irsinin qorunmasına məsuliyyətli yanaşma, analitik düşüncə və peşəkar bacarıqların formalaşmasına xidmət edir. Nəticə etibarilə, bu fənn

gelecek muzey mütəxəssisləri üçün nəzəri biliklərlə praktiki fəaliyyət arasında möhkəm elmi körpü yaradan əsas tədris bazasıdır.

"Muzey işinin əsasları" fənninin əsas məqsədi tələbələrə muzeyşünaslıq sahəsində sistemli elmi biliklərin, metodoloji yanaşmaların və peşəkar bacarıqların formalaşdırılmasıdır.

- Bu fənn vasitəsilə muzeylərin mədəni irsin qorunması, öyrənilməsi və cəmiyyətə təqdim olunmasında oynadığı fundamental rolun dərk edilməsi təmin edilir.

- Fənn muzey işinin tarixi inkişaf mərhələlərini, nəzəri prinsiplərini və müasir tendensiyaqlarını öyrətməklə tələbələrə analitik və tənqidi düşüncə qabiliyyətini inkişaf etdirməyi hədəfləyir.

- Fənnin məqsədlərindən biri muzey əşyalarının toplanması, elmi təsnifatı, atribusiyası, mühafizəsi və sərgilənməsi sahəsində beynəlxalq standartlara uyğun bilik və bacarıqların aşılmasıdır.

- Bu çərçivədə tələbələr muzey fondlarının idarə olunması, uçot və sənədləşdirmə sistemləri, eləcə də ekspozisiya quruculuğunun elmi-metodiki əsasları ilə tanış olurlar.

- Eyni zamanda, fənn muzeylərin təhsil, maarifləndirmə və sosial inteqrasiya funksiyalarının gücləndirilməsini nəzərdə tutur.

Nəticə etibarilə, "Muzey işinin əsasları" fənninin məqsədi müasir muzey mütəxəssislərinin hazırlanması, mədəni irsin qorunması sahəsində peşəkar və məsuliyyətli kadr potensialının formalaşdırılması üçün elmi-nəzəri baza yaratmaqdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam aça bilər;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
---	----------------	----------------

91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Telebe Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Teqvim mövzu planı: Mühazirə 8 saat, 6 saat seminar; Cəmi: 14 saat.

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Mühazirə	
1.	Mövzu: Muzey işi əsaslarına giriş və fənin predmeti və vəzifələri Plan: 1. Muzey işinin əsaslarının predmeti və vəzifələri 2. Azərbaycanda muzey işinin təşkili tarixindən 3. Azərbaycanda muzey qanunvericiliyi 4. Dünyada muzey işinin təşkili tarixindən Mənbə: [1,3]	2	
2.	Mövzu: Muzeylərdə fond işinin təşkili Plan: 1. Muzey fondlarının təşkili 2. Azərbaycan Tarixi Muzeyinin fondları 3. Dünyanın məşhur muzeyləri və muzey fondlarının uçotunun ümumi qaydaları 4. Muzeyə daxil olan əşyaların qeydiyyatı 5. Muzeydə toplama işi və metodları 6. Muzeydə elmi arxivin təşkili Mənbə: 1, 2,3,5]	2	
3.	Mövzu: Muzey fondlarının mühafizəsi və bərpası Plan: 1. Muzey işinin təşkilinin elmi əsasları 2. Muzeydə mühafizə sistemi. 3. Məişət həşəratları və gəmiricilərlə mübarizə. 4. Muzey ekspozisiyasının qorunması. 5. Muzey əşyalarının daşınması. Mənbə: [1,3,5,6]	2	
4.	Mövzu: Muzey işində texniki vasitələr və muzeydənəkar abidə anlayışı Plan: 1. Muzeylərdə elmi tədqiqat və muzey ekspozisiyası işinin təşkili. 2. Muzeylərdə xalq yaradıcılığı və xalq musiqisinin muzeylərdə təbliği 3. Muzeylərdə dekorativ-tətbiqi sənət, xalq sənətləri və sənətkarlıq 4. Muzeylərinin ekspozisiyasında milli geyimlər. 5. Muzeydənəkar abidələrin qorunması, mühafizəsi və öyrənilməsi tarixindən. 6. Muzeydənəkar abidə anlayışı və onun mahiyyəti, muzeylərdə arxeoloji irsin qorunması və maliyyələşdirilməsi. Mənbə: [1,3]	2	
Cəmi:		8 saat	

N	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Seminar	
1.	Mövzu: Muzey işi əsaslarına giriş və fənin predmeti və vəzifələri	2	
2.	Mövzu: Muzeylərdə fond işinin təşkili	2	
3.	Mövzu: Muzey fondlarının mühafizəsi və bərpası	2	
	Cəmi:	6 saat	

XI. Fənn üzrə tələblər: "Muzey işinin əsasları" fənninə aid tələblər tələbələrə muzeyşünaslıq sahəsində nəzəri bilik və praktik bacarıqlara yiyələnməsini təmin etməyə yönəlmişdir. Bu fənn üzrə tələbələr muzey anlayışı, muzeylərin növləri, funksiyaları və cəmiyyətdə rolu haqqında əsas bilikləri mənimsəməlidirlər. Eyni zamanda muzey fondlarının kompleksləşdirilməsi, muzey əşyalarının mühafizəsi, elmi təsviri, atribusiyası və sərgiləmə prinsipləri üzrə tələblərə cavab verməlidirlər. Fənn çərçivəsində tələbələr beynəlxalq muzey standartlarını, etik normaları və müasir muzeyçilikdə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini öyrənməlidirlər. Tələblər həmçinin analitik düşünmə, elmi mənbələrlə işləmə və muzey praktikası üzrə bacarıqların formalaşdırılmasını nəzərdə tutur.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Muzey fəaliyyətinin əsas istiqamətlərinin tarixi formalaşma mərhələlərini mənimsəməlidir.
- Muzey işinin əsas fəaliyyət sahələri olan kolleksiyaların kompleksləşdirilməsi, muzey ekspozisiyası, muzeyin elmi-tədqiqat işinin məzmununu əhatə edən nəzəri biliklərə yiyələnməli və bu istiqamətlər üzrə ilkin əməli verisləri mənimsəməlidir.
- Muzey fəaliyyətinin əsas maliyyə mənbələri haqqında bilikləri mənimsəməlidir.
- Dünya və ölkə səviyyəsində muzey qanunvericilik bazası haqqında bilikləri əldə etməlidir.
- Muzey işinin təkmilləşməsində Beynəlxalq Muzeylər Şurasının fəaliyyət istiqamətləri ilə bağlı biliklərə yiyələnməlidir.
- Zəruri nəzəri biliklərə və praktik bacarıqlara, məsuliyyətli qərarlar qəbul etmək imkanı verən muzey mühiti adlı bir model layihələndirir.

XIV. Tələbələrə fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollokvum sualları:

1. Muzey işinin əsaslarının predmeti və vəzifələri
2. Muzey fondlarının təşkili
3. Azərbaycan Tarixi Muzeyinin fondları
4. Dünyanın məşhur muzeyləri
5. Muzey fondlarının uçotunun ümumi qaydaları
6. Muzeyə daxil olan əşyaların qeydiyyatı
7. Muzeydə toplama işi və metodları
8. Muzeydə elmi arxivin təşkili
9. Azərbaycanda muzey qanunvericiliyi
10. Muzeydə ekspozisiyanın təşkili

XVI. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Muzey işinin əsaslarının predmeti və vəzifələri
2. Muzey fondlarının təşkili
3. Azərbaycan Tarixi Muzeyinin fondları
4. Dünyanın məşhur muzeyləri
5. Muzey fondlarının uçotunun ümumi qaydaları

N	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Seminar	
1.	Mövzu: Muzey işi əsaslarına giriş və fənin predmeti və vəzifələri	2	
2.	Mövzu: Muzeylərdə fond işinin təşkili	2	
3.	Mövzu: Muzey fondlarının mühafizəsi və bərpası	2	
	Cəmi:	6 saat	

XI. Fənn üzrə tələblər: "Muzey işinin əsasları" fənninə aid tələblər tələbələrə muzeyşünaslıq sahəsində nəzəri bilik və praktik bacarıqlara yiyələnməsini təmin etməyə yönəlmişdir. Bu fənn üzrə tələbələr muzey anlayışı, muzeylərin növləri, funksiyaları və cəmiyyətdə rolu haqqında əsas bilikləri mənimsəməlidirlər. Eyni zamanda muzey fondlarının komplektləşdirilməsi, muzey əşyalarının mühafizəsi, elmi təsviri, atribusiyası və sərgiləmə prinsipləri üzrə tələblərə cavab verməlidirlər. Fənn çərçivəsində tələbələr beynəlxalq muzey standartlarını, etik normaları və müasir muzeyçilikdə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini öyrənməlidirlər. Tələblər həmçinin analitik düşünmə, elmi mənbələrlə işləmə və muzey praktikası üzrə bacarıqların formalaşdırılmasını nəzərdə tutur.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Muzey fəaliyyətinin əsas istiqamətlərinin tarixi formalaşma mərhələlərini mənimsəməlidir.
- Muzey işinin əsas fəaliyyət sahələri olan kolleksiyaların komplektləşdirilməsi, muzey ekspozisiyası, muzeyin elmi-tədqiqat işinin məzmununu əhatə edən nəzəri biliklərə yiyələnməli və bu istiqamətlər üzrə ilkin əməli veridşləri mənimsəməlidir.
- Muzey fəaliyyətinin əsas maliyyə mənbələri haqqında bilikləri mənimsəməlidir.
- Dünya və ölkə səviyyəsində muzey qanunvericilik bazası haqqında bilikləri əldə etməlidir.
- Muzey işinin təkmilləşməsində Beynəlxalq Muzeylər Şurasının fəaliyyət istiqamətləri ilə bağlı biliklərə yiyələnməlidir.
- Zəruri nəzəri biliklərə və praktik bacarıqlara, məsuliyyətli qərarlar qəbul etmək imkanı verən muzey mühiti adlı bir model layihələndirir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollokvum sualları:

1. Muzey işinin əsaslarının predmeti və vəzifələri
2. Muzey fondlarının təşkili
3. Azərbaycan Tarixi Muzeyinin fondları
4. Dünyanın məşhur muzeyləri
5. Muzey fondlarının uçotunun ümumi qaydaları
6. Muzeyə daxil olan əşyaların qeydiyyatı
7. Muzeydə toplama işi və metodları
8. Muzeydə elmi arxivin təşkili
9. Azərbaycanda muzey qanunvericiliyi
10. Muzeydə ekspozisiyanın təşkili

XVI. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Muzey işinin əsaslarının predmeti və vəzifələri
2. Muzey fondlarının təşkili
3. Azərbaycan Tarixi Muzeyinin fondları
4. Dünyanın məşhur muzeyləri
5. Muzey fondlarının uçotunun ümumi qaydaları

6. Muzeyə daxil olan əşyaların qeydiyyatı
7. Muzeydə toplama işi və metodları
8. Muzeydə elmi arxivin təşkili
9. Azərbaycanda muzey qanunvericiliyi
10. Muzeydə ekspozisiyanın təşkili
11. Modern muzey anlayışı
12. Azərbaycanda muzey işinin təşkili tarixindən
13. Dünyada muzey işinin təşkili tarixindən
14. Muzey mədəni dəyərlərin təbliğatçısı kimi
15. Muzey işinin təşkilinin elmi əsasları
16. Muzeydə mühafizə sistemi
17. Məişət həşəratları və gəmiricilərlə mübarizə
18. Muzey ekspozisiyasının qorunması
19. Muzey əşyalarının daşınması
20. Muzey binalarının seçilməsi
21. Ekspozisiya və fond avadanlığı
22. Ekspozisiyanın avadanlıqla təchizatı
23. Fond avadanlığının əsas növləri
24. Muzeylərdə elmi tədqiqat işinin təşkili
25. Muzey ekspozisiyalarının təşkili
26. Muzeylərdə dekorativ-tətbiqi sənət
27. Muzeydə xalq sənətləri və sənətkarlıq
28. Muzey ekspozisiyasında milli geyimlər
29. Muzeydənkenar abidələrin qorunması, münafizəsi
30. Muzeydənkenar abidə anlayışı və onun mahiyyəti

“Muzey işinin əsasları” fəninin sillabusu 6003012-Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və işçi proqram (Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 13.02.2026-cı il qərarı ilə təsdiq edilmişdir.) əsasında tərtib olunmuşdur. Sillabus **“Tarix və onun tədrisi metodikası”** kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14 sentyabr 2026-cı il, protokol №1).

Mühazirə müəllimi: dos. E.N. Məlikov

Seminar müəllimi: m. A.Q. İsmayılov

Kafedra müdiri: dos. K.F. Mahmudov